

Hedge muhasebesinde dökümantasyonun önemi

Riskten korunma muhasebesi (hedge accounting) uygulamaları ülkemizde özellikle kur riski bileşenine yönelik modeller ağırlıkta olmak üzere hızla yaygınlaşıyor. Gittikçe artan sayıda işletmenin diğer kapsamlı gelir tablosu altında nakit akış riskinden korunma rezervleri, yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma fonları ya da bilançolarında kesin taahhüt veya gerçeğe uygun değer olumlu ve olumsuz farkları kalemlerini gözlemliyoruz.

Bu noktada, işletmelerin birçoğunun genelde gözardı ettikleri ya da gereğince önem vermedikleri fakat aslında son derece yüksek önem taşıyan bir hedge muhasebesi kriterine dikkat çekmek istiyoruz.

9 nolu IFRS standardının B6.5.24 paragrafında genel çerçevesi çizilen Risk Yönetim Stratejisi ve Risk Yönetim Amaçları dökümanlarının doğru şekilde yazılmış ve düzenli şekilde güncelleniyor olması kritik önem taşıyor.

Zira, bu dökümantasyonlarda ne tür kalemlerin riskten korunma muhasebesine konu edileceği hakkında şirket risk yönetim politikaları yeterli açıklıkta yazılmamış ise gelir tablosu manipülasyonuna kadar yol açabilecek sıkıntılarla karşılaşılması muhtemel.

Örneğin, yabancı para banka kredilerini riskten koruma aracı (hedging instrument) olarak belirleyen bir işletme, Risk Yönetim Amaçları dökümantasyonunda kur riski yönetimine yönelik olarak hangi nitelikteki kredilerin hedging amaçlı kullanıldığını yeterli açıklıkta belirlememiş ise istediği kadar krediyi hedge muhasebesine konu ederek istediği düzeyde gelir tablosu düzeltmesi hesaplama yoluna gidebilir ki bu durum karlılık manipülasyonuna yol açacaktır.

Benzer şekilde, türev enstrümanlar ile kur veya faiz riski yöneten işletmeler, hangi türev enstrümanların hedging amaçlı olduklarını Risk Yönetim Amaçları dökümantasyonunda açıkça belirtmek ve bu nitelikteki tüm türev enstrümanlarını hedge muhasebesine konu etmek durumundadır.

Diğer bir deyişle, yapılan risk yönetim dökümantasyonlarına göre hedging niteliği taşıyan kalemlerden bazılarını seçmek bazılarını dışarıda bırakmak kaydıyla hedge muhasebesi uygulamak, işletmenin tutarlı bir risk yönetim politikası olmadığını göstermekte ve dolayısıyla hedge muhasebesinin belirli amaçlara yönelik olarak suistimal edildiğine işaret etmektedir.

IFRS 9 kapsamında işletmelerin ilk olarak en üst düzeyde risk yönetiminin nasıl yapıldığına ilişkin ilkeleri belirleyen bir Risk Yönetim Strateji dökümanı hazırlamaları gereklidir. Bu dökümanda belirlenen risk yönetim stratejileri, işletmenin karşı karşıya olduğu riskleri tanımlamalı ve bu risklere karşı nasıl önlemler almakta olduğunu ortaya koymalıdır.

Bunun tersine, Risk Yönetim Amaçları dökümantasyonunda ise, mikro düzeyde işletilmekte olan hedging ilişkileri açıklığa kavuşturulmalıdır. İşletme tarafından kurulmakta olan hedge modellerinde hangi tür risklere karşı hangi tür riskten korunma araçları kullanıldığı belirlenmeli ve bu sayede risk yönetim stratejisinin mikro düzeyde nasıl uygulanmakta olduğu netleştirilmelidir.

Yukarıda belirtilen tüm hususlar ışığında, riskten korunma muhasebesinin sağlıklı şekilde uygulanabilmesi için işletmelerin hazine, risk yönetim, muhasebe ve raporlama departmanlarının eşgüdüm içerisinde çalışmaları ve konusunda uzman danışmanlardan destek alınması büyük önem arz etmektedir.